

Број/Број: 01/6-50-1-8-20/09
Сарајево/Сарајево, 04.02.2010.

Z A P I S N I K

20. sjednice Komisije za ostvarivanje ravnopravnosti spolova, održane 4. 2. 2010. godine

Sjednici Komisije za ostvarivanje ravnopravnosti spolova, održanoj 4.2.2010., prisustvovali su članovi: Vinko Zorić, Mirjana Malić, Remzija Kadrić, Rifat Dolić, Savo Erić i Halid Genjac.

Sjednici je, po pozivu, prisustvovala i poslanik Nermina Zaimović - Uzunović, koja je, na prijedlog Kluba poslanika SDP-a, predložena da u Komisiji zamijeni pok. Jozu Križanovića, te bi joj članstvo trebalo biti potvrđeno na nastavku 71. sjednice Predstavničkog doma 10.2.2010.

Sjednici je prisustvovao i sekretar Komisije Davorin Semenik.

Za sjednicu je usvojen sljedeći

D N E V N I R E D

1. Usvajanje Zapisnika 19. sjednice Komisije;
2. Izbor prvog zamjenika predsjedavajućeg Komisije;
3. Usvajanje Izvještaja o radu u 2009. godini;
4. Usvajanje Radnog plana za 2010. godinu;
5. Utvrđivanje prijedloga Intrresornoj radnoj grupi za usuglašavanje Izbornog zakona BiH sa Zakonom o ravnopravnosti spolova BiH;
6. Usvajanje zaključaka s tematske sjednice, održane 15. 12. 2009.;
7. Izvještaj s 2. OSCE-ove regionalne konferencije parlamentarki pod nazivom: „Povećanje političke participacije žena u regiji – uticaj političkih, ekonomskih i društvenih faktora”;
8. Razmatranje Informacije sekretara Komisije o spolnoj zastupljenosti zaposlenih u Sekretarijatu PSBiH;
9. Ostala pitanja:
  - a) utvrđivanje prijedloga za Orijentacioni radni plan Predstavničkog doma za 2010.
  - b) međunarodne aktivnosti Komisije.

Ad 1. Usvajanje Zapisnika 19. sjednice Komisije

Zapisnik 19. sjednice Komisije usvojen je jednoglasno, bez primjedbi.

Ad 2. Izbor prvog zamjenika predsjedavajućeg Komisije

Predsjedavajući je podsjetio prisutne da je na 64. sjednici Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH, održanoj 7.12.2009., poslanik Vesna Šain imenovana u ovu komisiju umjesto Jovana Todorovića, ujedno i prvog zamjenika predsjedavajućeg Komisije, pa je, na osnovu utvrđenih kriterija za imenovanje rukovodstava komisija iz člana 30. Poslovnika Predstavničkog doma, predložio da za prvog zamjenika predsjedavajućeg, odnosno prvu zamjenicu predsjedavajućeg bude izabrana Vesna Šain. Komisija je, bez rasprave, jednoglasno donijela sljedeću

ODLUKU

Vesna Šain bira se za prvu zamjenicu predsjedavajućeg Komisije za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Predstavničkog doma PSBiH.

Ad 3. Usvajanje Izvještaja o radu u 2009. godini

U raspravi o prijedlogu Izvještaja za 2009. godinu u kojoj su učestvovali svi prisutni članovi konstatirano je kako je Komisija u 2009. godini održala sjednicu u prosjeku jednom u dva mjeseca, ali s obzirom na specifičan mandat Komisije u odnosu na ostale komisije kada je u pitanju nadležnost za usvajanje zakona smatraju da je to bilo dovoljno, pogotovo ako se sagledaju rezultati rada Komisije u sadržajnom smislu, kao i da je Plan za 2009. realiziran gotovo u potpunosti.

Tako je razmatrano nekoliko strateških dokumenata kao što su:

- Strategija prevencije i borbe protiv nasilja u porodici u BiH za period od 2009. do 2011.
- Godišnji izvještaj Vijeća ministara BiH o statusu spolova u BiH za 2008.
- Izvještaj o radu Agencije za ravnopravnost spolova BiH
- Projekat „Fond za provođenje Gender akcionog plana – FIGAP“.

U pripremi navedene strategije učestvovalo je i nekoliko članova Komisije, te je o svakom od ovih dokumenata Komisija donijela i odgovarajuće zaključke.

Obavljene su pripreme za parlamentarnu raspravu o Gender akcionom planu Vijeća ministara BiH i preporukama UN-ovog odbora za eliminaciju diskriminacije žena te je set dokumenata s prijedlogom zaključaka dostavljen Predstavničkom domu.

Komisija se u 2009. godini aktivno uključila i u zakonodavnu aktivnost usaglašavanja bh. zakona sa Zakonom o ravnopravnosti spolova BiH, bilo da je vodila cjelokupan proces i bila predlagач kao u slučaju izmjena Izbornog zakona BiH ili je inicirala a zatim i učestvovala u okviru radnih grupa u pripremama zakona kao što su izmjene i dopune Zakona o ravnopravnosti spolova BiH, Zakona o državnoj službi u institucijama BiH i tri zakona iz oblasti javnih medija.

Analizirajući stanje u pojedinim oblastima, organizirana je i tematska sjednica o obrazovanju i ravnopravnosti spolova, čiji zaključci treba da budu usvojeni na ovoj sjednici.

Od međunarodnih aktivnosti realizirana je posjeta Parlamentu Češke Republike, a u uzvratnoj posjeti boravila je delegacija Parlamenta Kraljevine Švedske.

Zaključak Komisije je da se pitanjima ravnopravnosti spolova ne posvećuje odgovarajuća pažnja drugih članova Parlamentarne skupštine BiH, pa je samim tim i tretman ove komisije neadekvatan.

Nakon rasprave, jednoglasno je usvojen Izvještaj o radu u 2009. godini.

Ad 4. Usvajanje Radnog plana za 2010. godinu

Prijedlog je da se i u ovoj godini nastave aktivnosti usklađivanja zakona sa Zakonom o ravnopravnosti spolova BiH, kao i praćenje realizacije aktivnosti iz Strategije borbe protiv nasilja u porodici i Gender akcionog plana Vijeća ministara BiH. Također, bila bi organizirana i tematska sjednica o ravnopravnosti spolova u oblasti zapošljavanja, rada i socijalne zaštite.

Dogovoreno je da se organizira posjeta gender komisijama Zapadnohercegovačkog i Unsko-sanskog kantona.

Komisija će nastaviti i realizaciju međunarodnih aktivnosti razmjenom iskustava sa srodnim parlamentarnim tijelima.

Radni plan za 2010. godinu usvojen je jednoglasno.

Ad 5. Utvrđivanje prijedloga Interresornoj radnoj grupi za usaglašavanje Izbornog zakona BiH sa Zakonom o ravnopravnosti spolova BiH

Komisija je zaključila da se obrati kolegijima oba doma Parlamentarne skupštine BiH i podsjeti na činjenicu da Izborni zakon BiH nije usaglašen sa Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH, jer on ne sadrži rješenja koja u organima vlasti garantiraju ravnopravnu zastupljenost spolova, a što je ova komisija pokušala otkloniti predlaganjem Zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH protekle godine, koji u Parlamentarnoj skupštini BiH nije dobio podršku.

Konstatirano je da će se loše stanje koje se tiče učešća žena u javnom životu nakon narednih općih izbora još više pogoršati ako se u Izborni zakon BiH ne ugrade principi koji će garantirati postizanje stvarne ravnopravnosti spolova, pa se kolegiji pozivaju da, u okviru svoje nadležnosti, preduzmu potrebne korake kako bi se osigurala spolna ravnopravnost kroz izmjene i dopune Izbornog zakona BiH.

Ad. 6. Usvajanje zaključaka s tematske sjednice, održane 15. 12. 2009.

Komisija je, 15. 12. 2009., održala tematsku sjednicu pod nazivom: "Obrazovanje i ravnopravnost spolova – analiza zastupljenosti problematike ravnopravnosti spolova u udžbenicima", rezultati rasprave prezentirani su Komisiji, kao i prijedlog zaključaka, pa su nakon rasprave jednoglasno usvojeni sljedeći

ZAKLJUČCI

1. Komisija za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Komisija) održala je, 15. 12. 2009., tematsku sjednicu-javnu raspravu pod nazivom: "Obrazovanje i ravnopravnost spolova – analiza zastupljenosti problematike ravnopravnosti spolova u udžbenicima".

Sjednici su prisustvovali predstavnici entitetskih i kantonalnih gender komisija, državnih, entitetskih i kantonalnih ministarstava iz oblasti obrazovanja, državnih i entitetskih gender agencija i gender centara, Agencije za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, Ombudsmena za ljudska prava BiH, nevladinih organizacija koje se bave promocijom ljudskih prava i vrijednosti, a prvenstveno ravnopravnošću spolova, te međunarodnih organizacija u Bosni i Hercegovini.

2. Na javnoj raspravi Komisija je upoznata o stanju u ovoj oblasti sa stanovišta primjene Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH (u daljnjem tekstu: Zakon), s ciljem identificiranja uzroka i problema u njegovoj primjeni u oblasti obrazovanja, kao i zajedničkog utvrđivanja mjera koje je potrebno preduzeti radi poboljšanja stanja, uključujući i eventualne promjene u postojećoj zakonskoj regulativi.
3. Komisija je duboko svjesna značaja obrazovnog procesa za razvoj našeg društva. Obrazovne ustanove spadaju, nesumnjivo, u najvažnije institucionalne nosioce procesa socijalizacije djece i mladih, te stvaranja i prenošenja društveno vrednovanih znanja i vještina.
Gender senzitivno obrazovanje posebno je značajno za svakog čovjeka kao i za društvo u cjelini. Ono je važno za lični razvoj i kvalitet života svakog čovjeka, a predstavlja i bitan faktor demokratizacije društva, ekonomskog razvoja, prosperiteta i održivosti jednog društva.
4. Diskriminacija na osnovu spola u sistemu obrazovanja naročito je opasna jer direktno podržava stereotipe o nejednakosti djevojčica i dječaka, muškaraca i žena. Stoga je bitno da obrazovni sistem i svi njegovi elementi (obdaništa, škole, univerziteti, istraživački instituti, nastavno osoblje, nastavni planovi i programi, udžbenici i literatura) vode brigu o uravnoteživanju postojećih gender hijerarhija, tako što će podjednako osnaživati djevojčice i dječake, djevojke i mladiće, žene i muškarce i kao korisnike/korisnice i kao participante/participantice u obrazovnom procesu i proizvodnji znanja.
5. Gender analiza sadržaja udžbenika u Bosni i Hercegovini ukazala je na određene nedostatke i slabosti, a naročito: djevojčice i žene brojčano su manje zastupljene, muškarci se najčešće predstavljaju kao nosioci zanimanja, kućanski poslovi prvenstveno se prikazuju kao ženski, žene se češće prikazuju kao majke nego muškarci kao očevi, djevojčice i žene prikazuju se kao pasivne i emotivne, a dječaci i muškarci su više aktivni i poduzetni, upotrebljava se generički muški rod, udžbenike uglavnom pišu muškarci, kao i tekstove koji se uvrštavaju u njih.
6. Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH (član 30.) propisana je obaveza usklađivanja svih državnih i entitetskih zakona s odredbama ovog zakona.
Zato ova komisija traži i podstiče nadležne institucije na preduzimanje sljedećih mjera:
  - 6.1. uskladiti državne, entitetske i kantonalne zakone iz oblasti obrazovanja sa Zakonom o ravnopravnosti spolova BiH;

- 6.2. osigurati da se putem zajedničkog jezgra nastavnih programa i planova promovira ravnopravnost spolova i da se planovima i programima te metodologijom rada osigura uspostavljanje obrazovnog sistema koji će garantirati eliminaciju onih nastavnih programa koji sadrže stereotipnu društvenu ulogu muškarca i žene, a koji za posljedicu imaju diskriminaciju i neravnopravnost spolova;
- 6.3. osigurati ravnopravnu zastupljenost spolova u tijelima za uspostavljanje standarda u obrazovanju u Bosni i Hercegovini, stručnim institucijama entiteta i kantona i Brčko Distrikta BiH, kao i drugim stalnim i povremenim stručnim tijelima;
- 6.4. osigurati upotrebu gender senzitivnog jezika u pisanju funkcija, zvanja, statusa;
- 6.5. zakonom predvidjeti, kao težu povredu obaveza, nasilje na osnovu spola, uznemiravanje i seksualno uznemiravanje, te propisati kazne za nepreduzimanje odgovarajućih mjera i efikasnih mehanizama protiv diskriminacije i uznemiravanja na osnovu spola i seksualnog uznemiravanja.

7. O ovim zaključcima upoznati Konferenciju ministara o obrazovanju u BiH, gender komisije na svim nivoima zakonodavne vlasti, ministarstva obrazovanja i gender institucionalne mehanizme u izvršnoj vlasti, kao i učesnike javne rasprave.

Ad. 7. Izvještaj s 2. OSCE-ove regionalne konferencije parlamentarki pod nazivom: „Povećanje političke participacije žena u regiji – uticaj političkih, ekonomskih i društvenih faktora”

Članica Komisije Mirjana Malić, ujedno i članica Organizacionog odbora Konferencije, upoznala je prisutne s rezultatima 2. OSCE-ove regionalne konferencije parlamentarki pod nazivom: „Povećanje političke participacije žena u regiji – uticaj političkih, ekonomskih i društvenih faktora”, koja je održana u Sarajevu, 15.10.2009.

U raspravi je zaključeno kako odziv svih pozvanih iz našeg parlamenta na ovoj konferenciji nije bilo odgovarajući iako se radilo o jako važnim temama.

Također je zaključeno kako je ova komisija i ranije prepoznala probleme koji se u zaključcima Konferencije navode kao regionalni, te je o većini već raspravljala, a u nekima se može prepoznati i značajan napredak.

Nakon toga je Izvještaj primljen k znanju.

Ad. 8. Razmatranje Informacije sekretara Komisije o spolnoj zastupljenosti zaposlenih u Sekretarijatu PSBiH

Predsjedavajući je konstatirao da je jako dobro izvršiti uvid o to kako se principi Zakona o ravnopravnosti spolova primjenjuju i u vlastitoj kući, pa je informacija koju je pripremio sekretar Komisije dobrodošla.

U raspravi je zaključeno kako podaci iz Informacije daju razloge za zadovoljstvo stanjem ali i obavezuju da se situacija i dalje prati.

Nakon toga jednoglasno su usvojeni zaključci s kojima će biti upoznat Kolegij Sekretarijata ali i kolegiji oba doma PSBiH, a koji glase:

ZAKLJUČCI

1. Komisija za ostvarivanje ravnopravnosti spolova razmatrala je Informaciju sekretara Komisije o spolnoj zastupljenosti zaposlenih u Sekretarijatu PSBiH;
2. Komisija ocjenjuje trenutno stanje na nivou institucije dobrim, a posebno iskazuje zadovoljstvo uravnoteženom zastupljenošću oba spola na mjestima donošenja odluka, odnosno na rukovodećim radnim mjestima;
3. U pogledu zastupljenosti spolova na radnim mjestima stručnog saradnika i višeg stručnog saradnika, Komisija skreće pažnju na postojeći disbalans na štetu muškaraca, te na posljedice koje bi ovakvo stanje moglo uzrokovati u budućnosti, a što je naznačeno u Informaciji;
4. Komisija poziva Kolegij Sekretarijata PSBiH da u svoje planove zapošljavanja i unapređivanja u službi ugradi koncept ravnopravnosti spolova, da i dalje vodi računa o spolnoj uravnoteženosti zaposlenih, te da osigura ostvarivanje principa prema kojem bi se, ako dva ili više kandidata na konkursu za radno mjesto u istoj mjeri ispunjavaju tražene uslove, prednost dala kandidatu manje zastupljenog spola na poslovima istog stepena složenosti.

Ad. 9. Ostala pitanja:

- a) utvrđivanje prijedloga za Orijentacioni radni plan Predstavničkog doma za 2010.

Sekretar je upoznao prisutne s pismom Kolegija Predstavničkog doma kojim poziva komisije da predlože teme za Orijentacioni radni plan Predstavničkog doma za 2010. godinu.

Podsjetio je na zaključak s prethodne sjednice o upućivanju Predstavničkom domu na raspravu Godišnjeg izvještaja Vijeća ministara BiH o statusu spolova u BiH za 2008. godinu, pa je odlučeno da se Kolegiju predloži rasprava o ovom dokumentu kao prijedlog ove komisije za Orijentacioni radni plan Predstavničkog doma za 2010. godinu.

- b) međunarodne aktivnosti Komisije

Predsjedavajući je obavijestio prisutne o svojim kontaktima tokom posjeta Skupštini Srbije koji bi trebalo da rezultiraju susretom naše komisije sa srodnim odborom Skupštine Srbije, a sekretar je informirao i o kontaktima s parlamentima Velike Britanije, Republike Irske i Njemačke, te o pozivu za posjetu Odboru za ljudska prava Parlamenta Velike Britanije s predloženim terminima.

Nakon konsultacija, odlučeno je da se prihvati 5. juli kao termin susreta, a da sastav naše delegacije bude određen naknadno.

Nakon što je realiziran dnevni red, sjednica je zaključena u 11,30 sati.

SEKRETAR KOMISIJE

PREDSJEDAVALJUĆI KOMISIJE

Davorin Semenik

Vinko Zorić